

ВАРІАТИВНІСТЬ ВИМОВНИХ НОРМ У СУЧАСНОМУ БРИТАНСЬКОМУ ТА АМЕРИКАНСЬКОМУ КІНЕМАТОГРАФІ

Козуб Л.С.

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ
liubatarn@yahoo.com*

The article deals with the study of pronunciation norms actualization in modern British and American cinematography, the specifics of national pronunciation standards use in English cinematography, the peculiarities of American and British pronunciation variants in the analyzed films and serials.

Key words: *pronunciation norm, national pronunciation standard, pronunciation variant, phoneme, cinematography.*

Незважаючи на те, що на сьогодні використання англійської мови набуло світового значення, останні роки досліджень можна охарактеризувати низкою постійного розширення ділових, наукових і культурних контактів із зарубіжними країнами. Відповідно до цього, багато уваги приділяється національним нормам вимови слів і висловлювань у реальних мовних ситуаціях. Практика свідчить, що збільшення ефективності навчання англійської вимови залежить від специфіки використання національних вимовних норм і носіями мови, і тими, хто її вивчає як іноземну.

Поняття “зразкової англійської мови” почало активно обговорюватися в академічних і публічних дискурсах ще в 1980-их роках. На міжнародному рівні увага зосереджувалася на тому, які держстандарти використовувати при вивченні англійської мови як іноземної [2, с. 110]. На державному рівні, наприклад, в Об’єднаному Королівстві, було докладено зусиль для затвердження відповідної державної навчальної програми для викладання англійської мови у школі [3, с. 36].

Специфічною особливістю вимовної норми будь-якої літературної мови є її співвіднесення із поняттям кодифікації, тобто закріплення, фіксація у вимовних словниках, довідниках та інших лінгвістичних виданнях об’єктивно існуючої мовної норми у вигляді правил або мовних форм, які вважаються зразковими, статистично релевантними і соціально престижними [1, с. 166; 2; 4, с. 226].

Існує багато теорій щодо мовної норми у сучасному мовознавстві. Це різноманіття можна звести до наступних підходів: норма є сукупністю найбільш стійких, традиційних реалізацій елементів мовної структури, яка

визнається мовним загалом як зразкова на певному етапі її розвитку (норма як сукупність еталонних реалізацій); норма є сукупністю правил.

Беручи до уваги зазначене тлумачення мовної норми, можна запропонувати наступне визначення вимовної норми – набір параметрів, які свідчать про те, що фонетичні забарвлення розмовної форми державної мови у певний період часу визнаються мовним загалом і є доволі престижними. Інакше кажучи, стандарт вимови – набір форм вимови та правил їх використання, визнаний освіченими людьми у соціальному співтоваристві [3, с. 35].

У лінгвістичній літературі поняття норми співвідноситься із визначеннями – об’єктивна, регулярна, престижна у соціальному сенсі; поняття кодифікації – суб’єктивна, правильна у мовному сенсі. Норма постійно розвивається, а кодифікація лише змінюється під впливом безперервного внутрішнього, соціально та комунікативно зумовленого розвитку літературної норми [1, с. 166]. Стандарт англійської вимови набуває матеріалізованої форми шляхом її кодифікації, тобто запису існуючої форми вимови у словники та інші довідкові матеріали.

Вивчаючи англійську мову за межами мовного середовища, мовець часто має справу з кодифікованою нормою вимови, яка пропонується у спеціалізованих словниках англійської вимови. При цьому зважаючи на основний варіант вимови, необхідно зважати й на її альтернативні форми, оскільки вони можуть бути також достатньо вживаними. Разом з тим, особливість літературної вимови полягає у тому, що поняття норми англійської вимови постійно змінюється. Те, що є прийнятним у певний період часу, може розглядатися як менш поширений або навіть застарілий варіант вимови через декілька десятиліть.

Особливості актуалізації британського та американського національних стандартів вимови у сучасному кінематографі досліджувалися на прикладі таких фільмів і серіалів: “House MD”, “The Great War”, “What a Girl Wants”, “Hustle”, “Flawless”, та “LA Confidential”.

Проведене дослідження показало, що системні, структурні та лексико-дистрибуційні відмінності є відмінностями фонологічного рівня, які стосуються кількості, сполучуваності та лексичної дистрибуції фонем, серед яких провідне місце в ієрархії міжваріантних відмінностей дифтонгівальної підсистеми на фонетико-фонологічному рівні належить реалізаційним та системним параметрам. У матеріалі дослідження простежується загальна тенденція дифтонгів загальноамериканської мови (General American – GA) до

монофтонгізації, яка неодноразово спостерігалась в історії англійської мови і вважається загальною константною ознакою всіх германських мов.

Не менш важливим є й те, що американці, на відміну від британців, зберігають оригінальне звучання запозичених франкомовних лексем. Відмінності у системі наголосу на рівні висловлювань полягають у тому, що ядерні склади окремих сталих виразів в обох стандартах також різняться. Американську англійську часто називають недбалою (*casual*) мовою, а британський варіант є більш скрупульозним (*particular*). Щодо мовців загальноприйнятої вимови, то у багатоскладових словах вони часто редукують або опускають склади. Викладене дає підстави вважати, що ці та інші відмінності надають обидвом варіантам англійської вимови типового звучання і роблять їх унікальними.

Проведене дослідження свідчить про те, що сучасна англійська є досить неоднорідною і далекою від класичної англійської мови, що існувала декілька століть тому. При цьому фонетичний рівень мови найбільше піддається різноманітним змінам. Аналіз численних прикладів, відібраних із британських й американських фільмів і серіалів, вказує на те, що, на відміну від британського варіанту, американська англійська є гнучкішою, відкритішою до вказаних змін. На сьогодні це мова нового покоління без певної національності і місця проживання, вихованого на масовій культурі.

Література

1. Паращук В. Ю. Зміни в кодифікованих вимовних нормах сучасної англійської мови / В. Ю. Паращук // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка. Серія : Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2000. – № 26. – С. 165-175.
2. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language / D. Crystal. – Cambridge : Cambridge University Press, 1995. – 489 p.
3. Parashchuk V. Theoretical Phonetics of English / V. Parashchuk. – Vinnytsya : Nova Knyha, 2005. – 240 p.
4. Vishnevskaya G. English Pronunciation Norms and the Case of Russian English / G. Vishnevskaya // Exploring English Phonetics. – Cambridge : Cambridge Scholars Publishing, 2012. – P. 225-240.
5. Wells J. Longman Pronunciation Dictionary / J. Wells. – London : Longman, 2008. – 922 p.